

Een veiliger Groningen

Werkprogramma ACVG 2024-2025

Augustus 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Adviescollege Veiligheid Groningen	4
1.1 Onafhankelijk adviescollege voor de versterking in Groningen.....	4
1.2 Missie en visie.....	5
1.3 Taak.....	5
1.4 Werkwijze	5
1.5 Samenstelling	6
2 Werkprogramma: thema's in 2024 en 2025	7
2.1 Kaders en methoden voor de constructieve veiligheid	8
2.2 De uitvoering van de versterkingsoperatie.....	9
2.3 De samenhang met de ondergrond (kennis)	10

Voorwoord

“

Voor u ligt het werkprogramma van het Adviescollege Veiligheid Groningen voor 2024 en 2025.

In deze periode gaan we aan de slag met onze uitgebreide taak en in een verbrede samenstelling. Onze adviezen blijven over constructieve veiligheid gaan, maar we zullen meer dan voorheen aandacht besteden aan het effect hiervan op het welzijn en welbevinden van de Groninger. Ook de context is veranderd. Zoals Staatssecretaris Herstel Groningen, Eddie van Marum, het verwoordt: 'De gaswinning is gestopt, nu moeten we ons richten op perspectief voor de toekomst en herstel.'

Onveranderd is de ambitie van het ACVG om de veiligheid in Groningen te verbeteren en bij te dragen aan snelheid in de versterkingsoperatie. Daar kunnen Groningers op rekenen.

”

Wim Nagtegaal

voorzitter Adviescollege Veiligheid Groningen

1 Adviescollege Veiligheid Groningen

In dit hoofdstuk gaan we in op wie het Adviescollege Veiligheid Groningen (ACVG) is en met welke missie wij aan de slag gaan in 2024 en 2025. Ook leest u meer over onze werkwijze en samenstelling.

1.1 Onafhankelijk adviescollege voor de versterking in Groningen

Op 15 september 2019 is het tijdelijke Adviescollege Veiligheid Groningen (ACVG) opgericht, dat vanuit een onafhankelijke positie de betrokken bewindspersoon¹ adviseert over de kaders en normen in de versterkingsoperatie in Groningen. Sinds dat moment draagt het ACVG met zijn adviezen bij aan het sneller bereiken van veiligheid voor de Groningers. Dat doen we met een stevige wetenschappelijke basis én een praktische blik op de uitvoering. Waar is Groningen nu echt mee geholpen? Onze adviezen in de afgelopen jaren gaan bijvoorbeeld over de ontwikkeling van de typologieaanpak en over de veiligheid van gebouwen buiten de scope van de versterkingsoperatie.

Uit een externe evaluatie van het ACVG in 2023 bleek dat er ook in de komende jaren behoefte is aan advies over (technische) vraagstukken over de veiligheid in Groningen. Daarom is besloten om het ACVG een permanent karakter te geven, voor de duur van de versterkingsoperatie. De taakbeschrijving van het ACVG wordt daarbij herzien en verbreed.

Veranderde context

Sinds 2019 zijn er enkele belangrijke ontwikkelingen geweest die ook effect hebben op waar de focus en aandacht van het ACVG naar uitgaat. In *Nij Begun*² zijn 50 maatregelen aangekondigd die gericht zijn op erkenning, herstel en perspectief voor Groningen. Daarnaast is de gaswinning gestopt. De dreiging door aardbevingen is verminderd, maar blijft nog wel aanwezig. De versterkingsoperatie zorgt voor daadwerkelijk herstel van de veiligheid van gebouwen. Deze verdient daarom onverminderd de aandacht, zeker van het ACVG.

De versterkingsoperatie komt nu ook in een nieuwe fase: de Nationaal Coördinator Groningen rondt de laatste beoordelingen van de veiligheid van gebouwen af en de nadruk komt meer op het uitvoeren van de versterking te liggen. Daarbij komen er nieuwe vraagstukken over constructies en uitvoering naar voren en worden onderlinge verschillen meer zichtbaar. Met name die verschillen kunnen sociaal-maatschappelijk ontwrichtende effecten hebben. Het ACVG zal hier meer aandacht dan voorheen aan besteden in zijn adviezen.

“De adviezen van het ACVG zijn van groot belang gebleken in het vormgeven van de versterkingsoperatie.”

Staatssecretaris J.A. Vijlbrief in zijn brief van 6 juli 2023 aan de Tweede Kamer

¹ Naast de staatssecretaris Herstel Groningen bij Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan dat bijvoorbeeld gaan om de Minister van Klimaat en Groene Groei die verantwoordelijk is voor een duurzaam, veilig en verantwoord gebruik van de diepe ondergrond in Nederland.

² *Nij Begun* is de titel van de reactie van het kabinet op de conclusies en aanbevelingen van de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen in 2023.

1.2 Missie en visie

De missie van het Adviescollege Veiligheid Groningen is om de mensen in het aardbevingsgebied in Groningen veilig te laten wonen, werken en recreëren. Met onze adviezen over constructieve veiligheid dragen we bij aan het zo snel mogelijk realiseren van veiligheid van de gebouwde omgeving en duidelijkheid daarover bij de inwoners. Daarbij hebben we oog voor het voorkomen van onnodige verschillen. Ook letten we op de doeltreffendheid en uitvoerbaarheid van de kaders en onze adviezen daarover. Het ACVG stelt in zijn werk de kernwaarden onafhankelijkheid, deskundigheid, transparantie én omgevingsbewustzijn voorop.

1.3 Taak

De wettelijke basis voor het ACVG ligt in de Tijdelijke Wet Groningen. Voor de uitbreiding van de taak van het ACVG wordt deze wet gewijzigd. Dit gebeurt met het wetsvoorstel in verband met het herstel van omissies in de Tijdelijke wet Groningen. Deze treedt vermoedelijk in het eerste of tweede kwartaal van 2025 in werking, afhankelijk van de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede en Eerste Kamer. In overleg met de opdrachtgever is besloten dat het ACVG vooruitlopend daarop al werkt volgens deze taak.

De kerntaak van het ACVG verandert niet. We blijven adviseren over te gebruiken kaders en modellen voor de versterkingsoperatie in Groningen. Aanvullend is in het wetsvoorstel opgenomen dat wij adviseren over de effecten van de ondergrond op de bovengrond, schade wanneer deze van invloed is op de constructieve veiligheid van gebouwen en over de uitvoering van de versterkingsoperatie. Wij worden daarbij gevraagd om veiligheid in een bredere context te benaderen: ook de sociaal-maatschappelijke context, meer specifiek het effect op het welzijn en welbevinden van de Groninger, wegen wij mee.

Verder staat in maatregel 49 van *Nij Begun* ('Méér kennis, betere data en monitoring van mijnbouweffecten') en in de wettelijke verankering van de jaarlijkse 'Staat van Groningen' dat er een beroep op het ACVG zal worden gedaan.

1.4 Werkwijze

Wij baseren onze adviezen op de laatste stand van de wetenschap en uitgevoerd wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast beschikt het ACVG over de mogelijkheid om op eigen initiatief gericht onderzoek uit te (laten) voeren om een bepaald onderwerp uit te diepen of nader te analyseren voor onze advisering.

We hebben regelmatig overleg met deskundigen en consulteren betrokken partijen, waaronder:

- de Regio³ via Ondersteunend Bureau Gaswinning
- het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)
- de Nationaal Coördinator Groningen (NCG)
- de maatschappelijke organisaties het Groninger Gasberaad en de Groninger Bodembeweging.

Om te borgen dat onze adviezen hun doel bereiken, blijven we de opvolging ervan volgen.

Naast advisering zet het ACVG zijn expertise ook langs andere wegen in. Bijvoorbeeld als klankbord bij praktische uitvoeringsvragen van de NCG of het beantwoorden van vragen over de opvolging van onze adviezen bij degenen die daar verantwoordelijk voor zijn. We hebben

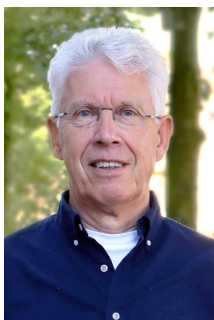
³ Bestuurders van de provincie Groningen en de vijf aardbevingsgemeenten.

daarbij speciale aandacht voor onze onafhankelijke positie. Ook gaan we deelnemen aan het kennismanagementteam Ondergrond en Bovengrondse Effecten, dat wordt opgericht onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Klimaat en Groene Groei. We gaan in dit team vanuit onze expertise helpen om lacunes in kennis vast te stellen en deze te laten invullen.

Dit zijn de hoofdlijnen van onze werkwijze. Een meer uitgebreide beschrijving is op onze website www.adviescollegeveiligheidgroningen.nl terug te vinden. Hierin geven wij inzicht in hoe het ACVG te werk gaat en hoe wij georganiseerd zijn, om zo veel mogelijk transparantie te bieden rond de werkzaamheden van het college.

1.5 Samenstelling

Bij het besluit om de taak te verbreden, is het ACVG ook in samenstelling uitgebreid. Het ACVG telt in totaal één voorzitter en vier leden. De leden worden per Koninklijk Besluit benoemd en ontvangen voor hun werkzaamheden een vaste maandelijkse vergoeding. De samenstelling van het adviescollege ziet er als volgt uit:

Wim Nagtegaal,
vice-admiraal
b.d.

voorzitter, lid

**Mr. Chila van der
Bas**

lid

**Prof. dr. ir. Jan
Rots**

lid

Ing. Joyce Vink

lid

**Prof. ir. Simon
Wijte**

lid

**Drs. Nynke
Cornelissen**

*secretaris-
directeur*

Het ACVG wordt in zijn dagelijkse werk inhoudelijk en facilitair ondersteund door een bureau onder leiding van de secretaris-directeur. Dit bureau is bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland ondergebracht en bestaat uit o.a. coördinerend- en specialistisch adviseurs.

Het ACVG maakt bij zijn werkzaamheden gebruik van de externe expertise vanuit Jongejan Risk Management Consulting en P.C. van Staalduinen Advies.

Onafhankelijkheid

Er worden bijzondere eisen gesteld aan de onafhankelijkheid van eenieder die bij of voor het ACVG werkt. Daarmee borgen we dat het ACVG onafhankelijk adviseert zonder belangen. Dit houdt in dat we eisen stellen aan (neven)werkzaamheden en het arbeidsverleden. Ook hebben de ambtelijke medewerkers van het bureau een bijzondere positie: zij leggen alleen inhoudelijke verantwoording af voor hun werk aan het ACVG en niet aan de bewindspersoon bij het ministerie.

2 Werkprogramma: thema's in 2024 en 2025

In dit hoofdstuk vindt u het werkprogramma van het ACVG voor 2024 en 2025. We hebben ons werkprogramma onderverdeeld in de thema's die genoemd worden in het wetsvoorstel met onze taak. Zij hebben met elkaar gemeen dat ze over constructieve veiligheid gaan: dit is de kern van het werk en expertise van het ACVG.

Dit werkprogramma gaat over de jaren 2024 én 2025. Normaal gesproken wordt per jaar een werkprogramma vastgesteld. In goed overleg met de opdrachtgever is besloten om daar van af te wijken. Op het moment dat het werkprogramma van 2024 oorspronkelijk geschreven moest worden, was het vaststellen van de taakomschrijving en de samenstelling van het nieuwe permanente ACVG namelijk nog volop in ontwikkeling.

Flexibiliteit in het werkprogramma

Het werkprogramma voor 2024 en 2025 is opgesteld op basis van onze eigen inzichten en een overzicht met mogelijke adviesvragen die we van de opdrachtgever hebben ontvangen. Wij behouden daarbij de flexibiliteit om in 2024 en 2025 te reageren op de actualiteit. Het ACVG levert een bijdrage aan actuele vraagstukken. Deze zijn op het moment van schrijven niet volledig te voorspellen. De concrete invulling van het werkprogramma vindt plaats in doorlopend overleg met het ministerie van BZK en wordt ook verrijkt door bijvoorbeeld maatschappelijke ontwikkelingen, de gesprekken die we voeren met betrokken partijen of de inzichten die we opdoen bij onze werkbezoeken in Groningen. Ook kunnen (wetenschappelijke) publicaties en analyses rondom het aardbevingsdossier een reden zijn om een onderwerp op te pakken.

Bijzondere aandachtspunten bij alle thema's

In al onze adviezen zullen wij vanaf 2024 nadrukkelijk aandacht besteden aan de sociaal-maatschappelijke context, meer specifiek het welzijn en welbevinden van de Groninger. Bijvoorbeeld of een voorstel waarover we adviseren in positieve of negatieve zin bijdraagt

Foto: Jeroen Hillenga

aan het voorkomen van onnodige verschillen en of het voldoende duidelijkheid biedt voor bewoners en eigenaren.

Naast de thema's die we in dit werkprogramma noemen, kan het ACVG ook adviseren over schade in relatie tot constructieve veiligheid. Omdat we niet verwachten dat we daarover een apart advies gaan uitbrengen in 2024-2025, is dit niet als apart thema opgenomen. Maar bij de onderwerpen waar we ons mee bezighouden, zullen we ook de effecten van schade meewegen.

Tot slot kunnen we op elk thema of aspect van onze taak waardevolle inzichten opdoen, waar men buiten het Groningse aardbevingsdossier van kan leren of profiteren. Denk bijvoorbeeld aan inzichten over het gebruik van de ondergrond, funderingsproblematiek of de sociaal-maatschappelijke gevolgen van besluitvorming. Wij willen die lessen dan ook graag breder delen.

2.1 Kaders en methoden voor de constructieve veiligheid

Om te bepalen of gebouwen voldoende veilig zijn (met andere woorden: voldoen aan de Meijdam-norm) of versterkt moeten worden, zijn verschillende kaders en methoden opgesteld. Het ACVG adviseert hierover. Voor 2024 en 2025 voorzien wij de volgende onderwerpen:

Veiligheid van gebouwen op wierden (vervolg)

Het ACVG heeft begin juli 2024 advies uitgebracht over de veiligheid van gebouwen op wierden. De staatssecretaris wil namelijk weten wat recente wetenschappelijke inzichten op het gebied van wierden betekenen voor de beoordeling en versterking van de gebouwen die daarop staan. Ons advies is dat nader onderzoek nodig is, voordat een definitieve uitspraak hierover gedaan kan worden. Dit vervolgonderzoek zal vanaf het moment van opdrachtverlening ongeveer een half jaar in beslag nemen. Het ACVG is na afronding van dit nadere onderzoek beschikbaar om advies uit te brengen. Het ministerie geeft aan dat wij de eventuele adviesvraag in 2025 kunnen verwachten.

Keuze van een tijdvak voor industrie

Op verzoek van de staatssecretaris heeft het ACVG in 2023 geadviseerd over het gebruik van tijdvak 6 bij de beoordeling van de veiligheid van gebouwen en industrie. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat voor de gebouwen in het Groningse aardbevingsgebied tijdvak 5 het uitgangspunt moet blijven voor de resterende duur van de versterkingsoperatie. Voor industrie adviseerden wij om vooralsnog tijdvak 5 te handhaven en na een jaar een nieuwe uitspraak te doen. Een voorwaarde daarvoor was dat de uitkomsten van een onderzoek van de NAM naar de afwijking tussen de voorspelde en waargenomen seismiciteit bekend zijn en SodM hierop heeft gereageerd. Een adviesverzoek van de staatssecretaris Herstel Groningen verwachten wij zodra deze documenten beschikbaar zijn.

Het ACVG is van plan om deze adviesvraag te beantwoorden vanuit een bredere blik op de veiligheid bij industrie. Zo zullen wij bij dit advies ook oog hebben voor de governance/sturing hierop in het aardbevingsgebied en de gehanteerde uitgangspunten, zoals de 0,05g PGA-contour.

Het ministerie geeft aan de precieze planning van deze adviesvraag op moment van schrijven niet te kunnen geven. Tot die tijd volgt het ACVG de opvolging van zijn advies uit 2023.

Klankbord: opvolging advies over veiligheid van gebouwen buiten de scope

In februari 2023 heeft het ACVG advies uitgebracht over de veiligheid van gebouwen buiten de scope van de versterkingsoperatie. Het ministerie van BZK, de NCG en het Instituut

Mijnbouwschade Groningen hebben de aanbevelingen van het ACVG opgepakt. Om de juiste opvolging van onze aanbevelingen te borgen, vraagt het ministerie van BZK ons vanuit onze klankbordfunctie om mee te kijken bij de uitvoering hiervan. We verwachten dit in de tweede helft van 2024 voorgelegd te krijgen.

Afronding typologieaanpak

In het eerste kwartaal van 2024 heeft het ACVG de validatie voor de typologie HOUT1 afgerond. Deze typologie gaat over vrijstaande gebouwen met een draagconstructie van hout (houtskeletbouw), die maximaal één bouwlaag en eventueel een kap hebben. Dit is de laatste typologie die is uitgewerkt, waarmee het ACVG het verzoek om de ontwikkelde typologieën van een beoordeling te voorzien in zijn geheel heeft afgerond. Wel heeft het ACVG aanbevolen dat TNO het geheel aan rapportages nog eenmaal beziet, in het bijzonder de toedelingsrapportage. Dit is een belangrijk document op basis waarvan NCG de typologieaanpak gebruikt. Wij zullen de opvolging van deze aanbeveling volgen. Dit gebeurt waarschijnlijk in het derde kwartaal van 2024.

2.2 De uitvoering van de versterkingsoperatie

Het ACVG kan vanuit het specifieke perspectief van constructieve veiligheid adviseren over de wijze waarop de versterking wordt uitgevoerd, als dit noodzakelijk is voor een goede uitvoering van het beleid. De adviezen worden gebruikt om de opgave te versnellen en te verbeteren en dragen bij aan het doel om de veiligheid zo goed mogelijk te borgen. Voor 2024 en 2025 voorzien we de volgende onderwerpen:

Staat van Groningen

Om de voortgang van de 50 maatregelen uit *Nij Begun* te monitoren, wordt jaarlijks de zogenaamde Staat van Groningen opgesteld. Dit wordt uitgevoerd door een nog nader te bepalen partij. Het ACVG zal gevraagd worden om jaarlijks na oplevering van de Staat van Groningen deze van een reactie te voorzien, welke gebruikt wordt bij de appreciatie door het kabinet. Dit zal vanaf 2025 in de maand mei plaatsvinden.

Daarnaast heeft het ministerie van BZK aangekondigd advies te willen vragen aan het ACVG over passende indicatoren om de voortgang in de versterking te monitoren. De precieze planning van dit adviesverzoek is nog nader te bepalen.

Uniforme wandenaanpak

Het ACVG heeft in 2022 met TNO, het ministerie van EZK en de NCG een gezamenlijke visie ontwikkeld voor een zogenaamde wandenaanpak. Dit is een aanpak waarbij verschillende soorten van gemetselde wanden, zoals wanden die twee- of driezijdig zijn gesteund, op een uniforme manier worden beoordeeld op uit-het-vlak bezwijken. Bovendien kunnen van tevoren standaard versterkingsmaatregelen worden bepaald. Zo kan het proces van beoordelen en versterken sneller en eenduidiger verlopen.

In 2023 is gestart met de uitwerking van deze aanpak voor de eerste wandsoorten. Het ministerie geeft aan dat het ACVG gevraagd zal worden de wandenaanpak te valideren zodra deze gereed is. Tot die tijd is het ACVG bij de ontwikkeling betrokken, waarbij we onze onafhankelijke positie met oog op de latere validatie uiteraard bewaken. Op dit moment is nog niet bekend wanneer de aanpak gereed is.

Klankbord: constructief-technische vraagstukken bij de NCG

De uitvoering van de versterkingsoperatie levert soms constructief-technische vraagstukken op. De NCG kan bij dergelijke vragen gebruik maken van de expertise die bij het ACVG aanwezig is en heeft hier in de eerste helft van 2024 al gebruik van gemaakt. Zo heeft ACVG onder meer vragen behandeld over spouwankers en binnenwanden. Ook in de komende periode worden enkele vragen van deze orde verwacht en is het ACVG als klankbord beschikbaar.

2.3 De samenhang met de ondergrond (kennis)

Het ACVG adviseert over de relatie tussen ondergrondse bodembeweging en effecten op de veiligheid van bebouwing bovengronds, waarbij een brug wordt geslagen tussen eigen kennis en andere partijen. Op dit vlak zal het ACVG het volgende oppakken:

Bijdrage aan Maatregel 49 – Méér kennis, betere data en monitoring van mijnbouw-effecten

De parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen heeft aanbevolen dat de kennisontwikkeling over de ondergrond versterkt wordt. In maatregel 49 van *Nij Begun* is een rol voor het ACVG vastgelegd: het Rijk zal namelijk een Kennismanagementteam Ondergrond & Bovengrondse Effecten instellen met daarin het ACVG, de kennisinstellingen en het SodM. Met dit Kennismanagementteam wordt richting gegeven aan de beleidsontwikkeling, meetinfrastructuur, dataverzameling, kennisopbouw, risicostrategieën, effectmonitoring en communicatie.

Het ACVG heeft in 2024 input geleverd op de governance/sturing van deze maatregel. Op moment van schrijven wordt een kwartiermaker geworven door het ministerie van Klimaat en Groene Groei. Zodra deze is gevonden, wordt het ACVG verder betrokken bij de uitvoering van deze maatregel, waaronder de instelling van het Kennismanagementteam.

Uit het gebruik van de ondergrond in Groningen en de omvangrijke gevolgen daarvan voor de bebouwde omgeving kunnen belangrijke lessen geleerd worden. Lessen die ook op andere plekken dan Groningen toegepast kunnen worden. De parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen noteerde ook dat de kennis die is opgebouwd over het verband tussen ingrepen in de ondergrond en de gevolgen daarvan in de bovengrond behouden en verder uitgebouwd moet worden, zowel voor het winningsgebied Groningen als voor toekomstige beleidsopgaven in Nederland.⁴ Het ACVG is daarom van plan om hier aandacht aan te besteden in 2025, maar ook in de jaren daarna.

⁴ Parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen (2023). *Groningers boven gas, 1. Conclusies en aanbevelingen*. Pagina 109.

Adviescollege Veiligheid Groningen
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
contact@adviescollegeveiligheidgroningen.nl
T 088-0422777
www.adviescollegeveiligheidgroningen.nl

© Adviescollege Veiligheid Groningen
Augustus 2024